

Слово “батьки” ледь не викреслили зі шкільних підручників як дискримінаційне

Дискримінація дітей у навчальних підручниках. До такого висновку прийшла антидискримінаційна комісія при Міністерстві освіти та науки. Там і зробили висновок, що окремі завдання в підручниках з “Громадянської освіти” дискримінують дітей. Ідеться про слово “батьки”. Наприклад, у завданні пропонують запитати в батьків, де можна гратися, або ж дізнатися, як батьки познайомилися одне з одним.

Фахівці порадили замінити слово «батьки» на слово «рідні» у завданні: «Разом із батьками обговори, де можна гратися». Висновок антидискримінаційної експертизи докладно пояснює причини, у зв'язку з якими до підручника висловлюються зауваження.

Головний аргумент на користь такої заміни в тому, що нині три мільйони, тобто майже половина українських дітей проживають у неповних сім'ях. Деякі з них утратили батька чи матір на фронті. Є також ситуації, коли батьки їдуть на заробітки і діти живуть з родичами. Пояснюють, що мета такої правки – з більшим розумінням поставитися до індивідуальної ситуації кожної дитини.

Юрій Тарачук – тренер Альянсу рівноправного партнерства чоловіків та жінок: «Дитина в навчальному закладі, щоразу відчуває себе обділеною, коли говорять “приходьте з батьками”, “йдіть на батьківські збори”, “скажіть, щоб батьки поставили вам відмітку в щоденнику”».

І цифри підтверджують цю тезу. На 2016 рік більше мільйона сімей з дітьми не мали одного чи обох батьків, сто тисяч дітей

перебували в інтернатах, батьки двох тисяч дітей загинули в АТО, у 200 тисяч дітей один чи двоє батьків працюють за кордоном. Та чи така зміна поліпшить становище цих дітей?

Юрій Тарачук – тренер Альянсу рівноправного партнерства чоловіків та жінок: «Така дитина переживає сильний стрес, сильно психоемоційне перенавантаження і дитина може дуже сильно відобразитися на дитячому організмі. В подальшому житті і життєздатності дитини, життєздатності того, що дає суспільство».

Це Святослав, йому тридцять, він одружений, виховує доньку, успішно навчається, працює, також він громадський активіст. Святослав висловився проти такого рішення.

Святослав Батов – громадський діяч: «Я думаю, що ця ініціатива МОН, є абсолютно шкідливою, тому що я можу сказати зі свого прикладу. Я втратив маму в 9 років і я був єдиною дитиною у класі в якій була така ситуація...»

Коли йому було 9 років, його мати пропала безвісті за кордоном, про її долю нічого невідомо... Ні могили, ні інформації. Така травма залишила слід, який ніколи не зникне.

Святослав Батов – громадський діяч: «Я звичайно відчував певний моральний дискомфорт через ту ситуацію, яка в мене склалася в родині, але я б ніколи не хотів, щоб через мене мої однокласники, мої друзі, не мали можливості чути про батьківство і чути взагалі про батьків у шкільній програмі».

Проте, він вважає таку ініціативу хибною і що вона завдасть лише збитків українським школярам.

Святослав Батов – громадський діяч: «Ми можемо замінити батьків на рідних і що це вирішить? У нас будуть діти, які не мали рідних взагалі, тобто діти сироти, хто їхні бабусі і дідусі. Тоді виходить, що вони будуть дискриміновані. Добре, давайте змінемо тоді рідних, ще на якісь інші слова – вихователі, чи ще щось. Але тоді будуть діти, які взагалі не

мають ніякого виховання. Тобто ми не зможемо досягнути підручниками абсолютно всіх. Завжди буде хтось, у кого ситуація є унікальною і вона відрізняється. Та програма, яка є в школі, на моє глибоке переконання, має демонструвати правильні орієнтири».

Отже, за результатами рецензування підручників “така ілюстрація містить ознаки дискримінації за сімейним станом, адже на ній зображена “класична” повна родина, що є одним з найбільш вживаних “штампів”.

А тут взагалі піднімають питання гендерної рівності. За результатами досліджень антидискримінаційної комісії, таке зображення є гендерним стереотипом, бо тут жінка виконує суто жіночу справу.

Багато запитань виникло з приводу складу антидискримінаційної комісії і відбору її членів. 1-го березня 2018 року на сайті МОНу з'явилось повідомлення про набір до експертної групи. “Потрібні науковці, педагоги, методисти та дизайнери”. Усі, хто виконують антидискримінаційну експертизу підручників, пройшли навчання на сертифікаційній програмі обсягом у 102 години. Педагоги запитують, чи достатньо цього, щоб рецензувати всеукраїнські підручники для цілого покоління?

Ганна Турчинова – кандидат педагогічних наук: «Список людей, які входять у цю комісію, тобто це абсолютно люди, які до школи не мають ніякого відношення».

А депутатка Верховної Ради Оксана Білозір передала з цього приводу депутатське звернення прем'єр-міністру України.

Оксана Білозір – народний депутат України: «В міру того, що я депутат, я мала можливість це подати – це була реакція суспільства, а я просто цю хвилю підняла і маючи таку можливість передала прем'єру. Тому я не думаю, що це моя особлива заслуга, але це і моя позиція [і] багато мільйонів українців».

Та, на думку критиків, заміна “батьків” на “родичів” – не єдина проблема здійсненої експертизи... У тому ж підручнику з “Громадянської освіти” школярам як про морально та соціально рівнозначні практики розповідають про позашлюбне співжиття, неповні родини, серійні розлучення, комуни та гомосексуалізм.

Оксана Білозір – народний депутат України: «Я коли побачила пропозиції, які можуть бути в підручниках для цих діток, для вивчення, ну, я була просто вражена, мені було дуже неприємно і дуже некомфортно. І так само почувається багато-багато мільйонів українців. Це неприродньо сьогодні для нас і це дуже травматично для системи освіти».

Під тиском протестів Міністерство освіти та науки відкликло підручники з друку, а результати комісії вирішило переглянути. Міністр освіти і науки Лілія Гриневич пояснює далі цитата: **“мені здається, що якщо ми говоримо про методичні рекомендації, які були щодо антидискримінаційної експертизи підручників, це якраз її слабкі місця, де приведені цілком недолугі приклади. І саме тому я як міністр дала доручення повернути ці методичні рекомендації для аналізу і доопрацювання”**

Ганна Турчинова – кандидат педагогічних наук: «[Ти] живеш в цьому суспільстві і бути вільним від цього суспільства неможливо, але це не означає що дітям треба показувати і розказувати в школах про усі абсолютно негативні моменти які є у суспільстві, їм треба давати взірець того як повинно бути».

Оксана Білозір – народний депутат України: «Сьогодні ми повинні зберегти це поле, ментальне, інформаційне, інтелектуальне, яке творить здорову людину і творить здорову націю. Це місія того покоління, яке сьогодні творить політику, через 10 років ви будете творити ту політику».

Отже, через швидку реакцію суспільства цю резонансну справу зупинили. Поки що українські діти не вчитимуть у школі про

альтернативні варіанти сім'ї та дискримінацію за сімейним станом. У Міністерстві освіти та науки ситуацію називають помилкою та обіцяють переглянути висновки експертизи.

Оксана Білозір – народний депутат України: «Я особисто спілкувалася з міністром освіти і вона мене запевнила в тому, що там, цих новацій, які ми з вами бачили були в пресі доступними власне і все те, що там написано міністр пообіцяла, як раз ця комісія буде переглянута, ті люди які подали ці пропозиції в підручник який ми з вами читали, буде проведене розслідування, і вони будуть притягнені до відповідальності і ми за цим про слідкуємо, і будемо сподіватися, що воно насправді так буде».

Костянтин Анікеєв, Віктор Кармазенюк, Київ, «Вісті Надії»